

Tallinna Õismäe Gümnaasiumi põhikooli ainekava

<p>Õppeaine: LOODUS-JA INIMESEÕPETUS</p>	<p>Klass: 3. KLASS</p>
<p>Eesmärgid: I kooliastmes õpitakse tundma põhiliselt lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Uusi teadmisi ja oskusi kujundades keskendutakse peamiselt looduse vahetule kogemisele ning praktilisele tegevusele. Kooliastme lõpuks jõutakse loodusnähtuste kirjeldamiselt lihtsamate seoste loomiseni ja järelduste tegemiseni. Kujuneb huvi looduse ja ümbritseva vastu ning oskus looduses käituda. Inimeseõpetuses on rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähiümbrusega, integreerides ühiskonnaõpetuse temaatikat.</p> <p>Loodusõpetus: Erinevate organismirühmade ja nende kooseluga tutvumine loob aluse elurikkuse süsteemseks ja süstemaatiliseks tundmaõppimiseks. Saadakse ülevaade tähtsamatest organismirühmadest, nende tunnustest ja seostest elukoosluses. Teema aitab mõista elurikkuse tähtsust ja kaitse vajadusi.</p> <p>Jõu ja liikumisega seotud teema on vajalik õpilaste igapäevaelus turvalisel liiklemisel.</p> <p>Elektri ja magnetismi teema seostub turvalisusega elektriseadmete käsitlemisel.</p> <p>Kaardi ja plaani teema annab ülevaate plaanist ja kaardist kui teatud maa-ala mudelitest, mille koostamisel kasutatakse leppemärke. Õpitakse lugema ja vahendama infot koduümbruse plaanilt ja Eesti kaardilt. Luuakse alus edasisteks geograafiaõpinguteks.</p> <p>Inimeseõpetus: Õpilane tunneb ja väärtustab isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist järgmistes valdkondades:</p> <ul style="list-style-type: none"> - enesekohased ja sotsiaalsed oskused; - füüsiline, vaimne, emotsionaalne ja sotsiaalne areng - tervis ja tervislik eluviis - turvalisus ja riskikäitumise ennetamine 	
<p>Õppesisu ja -tegevus: LOODUSÕPETUS ORGANISMIDE RÜHMAD JA KOOSELU (16 tundi) Taimede mitmekesisus. Loomade mitmekesisus. Seente, mitmekesisus. Liik, kooslus, toiduahel. Põhimõisted: õistaim, vili, seeme okaspuu käbi, sõnajalg, sammal, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, soomused, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseen, eosed, hallitus, pärm, liik, kooselu, taimtoidualine, loomtoidualine, segatoiduline, toiduahel. Metoodilised soovitused: Teema käsitlemisel on oluline laiendada õpikeskkonda klassiruumist nii virtuaalsesse maailma (veebimaterjalid: http://bio.edu.ee/loomad/ ja http://bio.edu.ee/taimed/) kui ka realsesse looduskeskkonda, muuseumi, loomaaeda ja</p>	

botaanikaaeda. Oluline on kasutada naturaalobjekte ja kollektioone, tutvuda loomade, taimede ja seentega vaatluste ja lihtsate uurimuste abil. Võrrelda erinevate rühmade konkreetseid esindajaid erinevate tunnuste osas. Väga olulised on praktilised õppekäigud, milleks sobivaid töölehti leiab aadressil

<http://www.sagadi.ee/pages.php3/080304> ja *Miksikese* kodulehelt

<http://www.miksike.ee/>

Lõiming: Antud õppeteemaga kujundatakse väärtus-, sotsiaalset-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatikapädevust. Teema on oluline läbivate teemade „Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng“ ning "Tervis ja ohutus" käsitlemisel.

JÕUD JA LIIKUMINE (4 tundi)

Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena (katseliselt). Liiklusohutus.

Põhimõisted: liikumine, kiirus, jõud.

Metoodilised soovitused: Õppimine peaks toimuma katsete kaudu. Näiteks pidurdamistekonna sõltuvust liikumiskiirusest saab uurida jalgrattal sõites. Vastava ohutu platsi ja julgustajate olemasolu korral saab teha ka vastavad katsed autoga. Otstarbekas on teha koostööd politseiga. Koostöös politseiga tuleks siiski vältida šokiteraapiat, sest õpilased liiga haavatavad.

„Avastustee“ järgi teema „Pallid ja kaldpinnad“ õues liuväljal, suusarajal, võimlas.

Lõiming: Antud õppeteemaga kujundatakse väärtus-, sotsiaalset-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatikapädevust. Lõimida kehalise kasvatusesega.

ELEKTER JA MAGNETISM (5 tundi)

Vooluring. Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. Elektri kasutamine ja säästmine.

Ohutusnõuded. Magnetnähtused. Kompass.

Põhimõisted: vooluallikas, elektripirn, juhe, lüliti, juht, mittejuht, ohutus, magnetpoolus, lõunapoolus, põhjapoolus kompass, ilmakaared.

Metoodilised soovitused: Õppimine toimugu katsetamise kaudu. Ohutuse mõttes tehakse katseid taskulambipatareiga. Teha koostööd füüsikaõpetajaga.

Lõiming: Antud õppeteemaga kujundatakse: väärtus-, sotsiaalset-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatikapädevust.

PLAAN JA KAART (10 tundi)

Kooliümbruse plaan. Eesti kaart. Ilmakaared ja nende määramine kaardil ja looduses. Tuntumad kõrgustikud, madalikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil.

Põhimõisted: plaan, pealtvaade, legend, leppemärk, leppevärv, kaart, kaardi legend, põhi- ja vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad.

Metoodilised soovitused: Olulised on praktilised tegevused: plaani koostamine ja täiendamine. Plaani järgi orienteerumine, ilmakaarte määramine. Teemat võib käsitleda seostatuna teiste loodusõpetuse teemadega, nt. kandes plaanile erinevate organismirühmade esindajaid. Oluline, et õpilased omandaksid objektide näitamise oskused seinakaardil. Koostada maastikumäng koos orienteerumiskaardiga.

Lõiming: Antud õppeteemaga kujundatakse: väärtus-, sotsiaalset-, enesemääratlus-, õpi-, suhtlus-, matemaatikapädevust.

Seos majandusõppe teemaga „Meie linn, /linnaosa“.

INIMESEÕPETUS

MINA

Mina. Igäihe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine. Lapse õigused ja kohustused.

MINA JA TERVIS

Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras.

MINA JA MEIE

Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest. Minu hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Minu käitumise mõju ja tagajärjed. Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Õppimine. Kohusetunne ja vastutus. Meeskonnatöö ja tööjaotus.

MINA: TEAVE JA ASJAD

Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Vastutus. Oma kulutuste planeerimine.

MINA JA KODUMAA

Küla, vald, linn, maakond. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. Eesti vabariigi ja kodukoha sümbolid. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

1. Looma välisehituse ja eluviisi uurimine.
2. Seente vaatlemine või hallituseente kasvamise uurimine.
3. Õppekäik organismide kooselu uurimiseks erinevates elupaikades.
4. Liikide võrdlus
5. Oma keha jõu tunnetamine liikumise alustamiseks ja peatamiseks.
6. Liikuvate kehade kauguse ja kiiruse hindamine.
7. Lihtsa vooluringi koostamine. (Lüliti vajalikkuse kindlakstegemine, võrdlemine, omakoostatud vooluringi võrdlemine klassis kasutatava vooluringiga, järeldamine).
8. Ainete elektrijuhtivuse kindlakstegemine (Teeb katseliselt kindlaks, kas aine juhib elektrit või mitte).
9. Koduse elektri tarbimisega tutvumine, elektri säästmise võimalustega tutvumine.
10. Tutvumine püsिमagnetitega. Põhja-lõuna suuna kindlaks tegemine kompassi abil.
11. Pildi järgi plaani koostamine.
12. Plaani järgi liikumine kooli ümbruses, mõõtkavata plaani täiendamine.
13. Ilmakaarte määramine kaardil, õues kompassiga või päikese järgi.
14. Õppekursioon oma maakonnaga tutvumiseks.

Õppetulemused:

Organismide rühmad ja kooselu

Õpilane

- teab, et taimed on elusad organismid;
- teab, et taimed vajavad päikese valgust ja toodavad seente ja loomade poolt kasutatavaid toitaineid ja hapnikku;
- nimetab ja oskab näidata taimeosi, leida tunnuseid, mille abil taimi rühmitada;

- eristab õistaime, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime;
- teab, et loomade hulka kuuluvad putukad, ämblikud, ussid, kalad, konnad, maod, linnud ja imetajad;
- teab, et ühte rühma kuuluvatel loomadel on sarnased tunnused;
- teab, et rästik, puuk, herilane on ohtlikud;
- eristab kala, kahepaikset, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut sh putukat;
- kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
- oskab seostada loomade ehituslikke ja käitumuslikke eripärasid nende elukeskkonnaga;
- tunneb ära õpitud loomi piltide järgi ja looduses;
- väldib loomadega seotud ohte (mürgiseid ja ohtlikke loomi);
- teab seente mitmekesisust; teab, et seened elavad mullas ja teistes organismides;
- teab, et mõningaid seeni kasutatakse toiduainete valmistamiseks ning pagaritööstuses;
- eristab söödavaid ning mürgiseid kübarseeni;
- oskab vältida mürgiste seentega (sh hallitusseentega) seotud ohtusid;
- eristab seeni taimedest ja loomadest;
- tunneb õpitud seeni piltide järgi ja looduses;
- teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
- teab, et looduses on kõik omavahel seotud, et toiduvõrgustike abil saab iseloomustada organismidevahelisi suhteid;
- koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
- mõistab, et (liikide) mitmekesisus on üks loodusrikkusi;
- mõistab, et iga organism on looduses oluline;
- saab aru, et kõik taimed ja loomad on vajalikud, et neil on osa loodusest ja neid peab kaitsma; mõistab, et seened on elusorganismid ning neid tuleb kaitsta sarnaselt teistele organismidega.

Jõud ja liikumine

Õpilane

- teab liikumise tunnust: keha asukoht muutub teiste kehade suhtes;
- eristab liikumist ja paigalseisu;
- teab, et keha ei saa hetkeliselt liikuma panna ega peatada;
- teab, et pidurdamisel läbib keha teatud teepikkuse;
- teab, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja teepikkus (kiirus, teekatte libedus);
- oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi,
- oskab tänavat (teed) ohutult ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisukudega sõitmiseks turvalist kohta ja sobivat kiirust;
- oskab kasutada turvavahendeid; suhtub positiivselt liikumisse kui kehalisse tegevusse.

Elekter ja magnetism

Õpilane

- teab lüli osa vooluringis;
- teab, et mõned ained juhivad elektrivoolu ja teised ei juhi;
- teab, et niiske keskkond juhib elektrivoolu ja, et elekter võib olla ka ohtlik;
- oskab pistikut pistikupeast õigesti välja tõmmata;

- eristab töötavat ja mittetöötavat vooluringi;
- teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ja rakendab saadud teadmisi elektririistade ohutul kasutamisel;
- kasutab elektrit säästlikult; oskab käsitseda majapidamis- ja olmeelektronikat ning –seadmeid;
- saab aru elektri säästmise vajalikkusest; saab aru, et koduses majapidamises kasutatav elekter on inimesele ohtlik ja sellega ei tohi mängida.

Plaan ja kaart

Õpilane

- teab, et kaart on suurema maa-ala mudel ja et värvused ja märgid kaardil on leppemärgid;
- saab aru lihtsast plaanist või kaardist, leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte;
- kirjeldab kaardi abil tegelikke objekte, tunneb värvide järgi ära kaardil maismaa ja veekogud;
- mõistab, et kaardi abil on võimalik tegelikkust tundma õppida;
- teab põhiilmakaari ja vaheilmakaari;
- kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari;
- määrab kompassi abil põhja-lõuna suunda;
- näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, madalikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvesid ja linnu;
- seostab kaardiobjektid ilmakaartega (näit. Valga asub Lõuna-Eestis)
- saab aru, et ilmakaarte tundmine ning nende määramisoskus on elus vajalik;
- mõistab, et kaardi järgi on võimalik maastikul orienteeruda;

INIMESEÕPETUS

MINA

Õpilane:

- väärtustab igaühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tegevustega;
- väärtustab inimese õigust olla erinev;
- selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust;
- nimetab enda õigusi ja kohustusi;
- teab, et inimese õigustega kaasnevad kohustused.

MINA JA TERVIS

Õpilane:

- kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine;
- eristab vaimset ning füüsilist tervist;
- kirjeldab olukordi ja toob näiteid kuidas keelduda ja hoiduda tegevusest, mis kahjustab tema tervist;
- nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral;
- väärtstab tervislikku eluviisi.

MINA JA MEIE

Õpilane:

- nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega;
- kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, hindab ennast nende omaduste järgi;

- väärtustab sõprust;
- teab, kuidas olla hea kaaslane ning kuidas teha koostööd;
- eristab enda head ja halba käitumist;
- kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu;
- väärtustab leppimise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes;
- nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks;
- demonstreerib õpituatsioon, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest;
- teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral;
- mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktsepteeritud ja lubatud käitumine;
- kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus;
- väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist;
- kirjeldab oma tegevuse planeerimist nädalas, väärtustades vastutust;
- nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust;
- teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt;
- eristab tööd ja mängu;
- selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada;
- teab tegureid, mis soodustavad või takistavad keskendumist õppimisel;
- väärtustab lubadustest kinnipidamist ja vastutust.

MINA: TEAVE JA ASJAD

Õpilane:

- kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid;
- selgitab, kuidas reklaamid võivad mõjutada inimese käitumist ja otsuseid ning turvalist käitumist meediakeskkonnas;
- teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga;
- mõistab oma vastutust asjade hoidmisel ja laenamisel;
- selgitab, milles kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine;
- kirjeldab, milliseid vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.

MINA JA KODUMAA

Õpilane:

- selgitab skeemi järgi haldusüksuste seoseid oma kodukohas;
- leiab Euroopa kaardilt Eesti ja tema naaberriigid;
- nimetab Eesti rahvuslikke ja riiklikke sümboleid;
- kirjeldab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid

väärtustab oma kodumaad.

Hindamine:

LOODUSÕPETUS

Hindamise eesmärk on toetada eelkõige õpilase arengut ja õpimotivatsiooni. Motiveerijaks ei tohi kujuneda hinne. Märksa olulisem on näidata, kuidas õpitu praegu ja tulevikus õpilase enda eluga seotud on – kuidas õpitud kasutada saab.

Õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme hindamispõhimõtete järgi. Hinnangute andmisel ja numbrilisel hindamisel võetakse aluseks ainekavaga määratletud

õpitulemused ning nende sõnastamiseks kasutatavad tegevused.

Kujundavalt hinnatakse õppe kestel toimuvat ja keskendutakse eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside antakse õigeaegselt ja täpselt ning kirjeldatakse õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi. Esitatakse ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundavas hindamises on tähtis koht õpilase enesehinnangul.

Kokkuvõtva hindamise korral võrreldakse õpilase õpitulemusi tema õppe aluseks olevas kooli ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega.

Uurimuslike tööde puhul ei hinnata ainult lõpptulemust, vaid ka protsessi.

Arvestatakse uurimisküsimuse sõnastamise/esitamise oskust, uurimistöde tegemise korrektsust, mõõtmise

täpsust, juhendi ja ohutusnõuete järgimist, kogutud andmete töötlemise (kirjeldamine, võrdlemine jne) ning tulemuste vormistamise õigsust ja korrektsust ning tulemuste üldistamist oma teadmiste taustal.

Käitumisele (nagu huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine ning käitumine laboratooriumis ja looduses) antakse hinnanguid.

INIMESEÕPETUS

Hindamine inimeseõpetuses tähendab konkreetsete õpitulemuste saavutuste ning õppija arengu toetamist. Põhirõhk on õpilase arengu toetamisel, et tal kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Hinnatakse õpilase teadmiseid ja oskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavate õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirja vead, mida hindamisel ei arvestata. Tulemuste hindamisel kasutatakse nii sõnalisi hinnanguid, kui ka numbrilisi hindeid.

Oluline on õpilase enda roll hindamisel, pakkudes võimalusi enesehindamiseks.

Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmiseid ning oskusi, kuid ei hinnata õpilaste väärtusi ega hoiakuid. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilastele tagasisidet.

Õpitulemuste hindamise vormid on mitmekesised:

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- selgitab ning kirjeldab mõistete omavahelisi seoseid;
- selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi, ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;
- demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- rakendab teoreetilisi teadmisi praktiliselt õppesituatsioonis
- demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;
- kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Õppematerjalid (õpikud, töövihikud, ülesannete kogud, CD-d, DVD-d, õppeprogrammid jt):

T. Elvisto, M. Hallik, A. Kriiska, K. Pumbo, T. Mazur. Loodus- ja inimeseõpetuse õpik 3. klassile, 1. - 2. osa. Avita, 2013.

M. Hallik, K. Pumbo. Loodus- ja inimeseõpetuse töövihik 3. klassile. 1.-2. osa. Avita, 2013.

Helen Vellau, Kristjan Rea, Brit Peensoo. Loodus- ja inimeseõpetuse e-tund 3. klassile. Arvutiprogramm mä lupulgal lisamaterjalidega. Avita, 2015.

Vahur Laug. Kaardiõpetuse toolehed 3. ja 4. klassile. Avita, 2008.

Lisamaterjalid õpetajale kirjastuse Avita kodulehel

Lingid: avita.ee/lisa/ ; avita.ee/abiks õpetajale

google.ee /otsing

www.miksike.ee

youtube.com

targaltinternetis.ee/lastele/

et.wikipedia.org/wiki/

loodusheli.ee

looduskalender.ee

www.koolielu.ee

lastekas.ee

lastejaam.err.ee

maria.lingikogu.blogspot.com

puzzlemaker.com

www.sunsite.ee/loomad/

sunsite.eenet.ee/taimed/

www.tallinn.ee/loodusmuuseum/

www.zzz.ee/zoo/

www.ut.ee/BGZM/zoom.html